

Doggersbank och Catalina

Utrikesminister Undén har i en liten intressant artikel i tidskriften Tiden med anledning av de ryska nedskjutningarna av svenska flygplan erinrat om Doggersbanksaffären under rysk-japanska kriget. Den ryska Östersjöeskadern sändes till Fjärran Östern för att ersätta den förstörda eller inneslutna ryska flottan i dessa farvatten; som bekant blev eskadern totalt förintad i slaget vid Tushima långt innan den nådde sin bestämmelseort. På färden genom Nordsjön i närheten av Doggersbank besköt eskadern den 21 och 22 oktober 1904 en engelsk fiskeflotta, varvid fartyg sänktes eller skadades och ett antal fiskare dödades eller säfades. Enligt den ryska versionen, som länge vidhölls, hade eskadern angripits av japanska torpedbåtar, och vid avvärjandet av detta angrepp hade några skott träffat engelska fiskefartyg. Stämningen i England var högst upprörd, och man förberedde en aktion mot den ryska flottan. Emellertid enades man om att hänskjuta saken till internationell undersökning enligt 1899 års Haagkonvention. Undersökningskommittén för-

klarade med alla röster utom den ryske delegatens att några japanska fartyg inte funnits i farvattnet. Tvisten löstes genom att ryssarna betalade ett skadestånd på 65.000 pund.

Det är särskilt på två punkter som det är naturligt att göra jämförelser mellan denna affär och nedskjutningen av de svenska flygplanen. Även i detta fall förnekade den ryska statsledningen i det längsta uppenbara och klarlagda fakta. Tänkbart är, och samma möjlighet föreligger naturligtvis i fråga om nedskjutningarna av svenska plan, att själva regeringen åtminstone under ganska lång tid var i god tro. Den ryske eskaderchefen amiral Rosjdestvenskij dölde systematiskt sanningen i sina telegram och depescher, och den ryske delegaten i undersökningskommissionen påstod att japanska krigsfartyg uppträtt vid Doggersbank, trots att han visste att så ej varit fallet. Hänsyn till ryska flottans prestige kan, såsom hr Undén betonar, ha spelat in, men sannolikt är väl också att de ryska militärerna fruktade straff om de erkände fakta. Att den ryska statsledningen var ovillig mot

en verklig utredning av saken är likväl under alla förhållanden klart.

Tsarregeringen handlade 1904 vida anständigare än Sovjetregeringen 1952. Till viss del kan orsaken helt enkelt ha varit att Englands makt låg bakom kravet på internationell undersökning och skadestånd vid det förstnämnda tillfället. Säkert är dock att den ryska kommunismens expansionspolitik förs under än mer hänsynslösa former än den gamla tsarregimens och att oviljan att erkänna ett misstag eller en aggressiv handling numera är än mer total än tidigare.

Plt. 11 l. 6 k. Jul.
Om. 1 a
S: a 27.